

Pridplata na ciju god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvrt. 75 nov.  
 Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 grosi. Izdaje svako Nedjelje jednokrat.



Pisma svakoverstna predmeta molimo na uređništvo uputiti.  
 Nepoštena neprimamo.

## ORUŽANI PROLETARIAT, PUKO SIROMAŠTVO.

Tajat se nemože da naš viek ima plemeniti naka-  
 na, krasni idea, al buduće svašta tira do skrajnosti, po  
 onoj švabskoj filosofii, koja veli da nije slobodno šta za  
 istinito uzeti, već valja pokazat da je istinito, valjano,  
 i ozbilno, zato pridje mire umjerenosti, pak i ono poruši  
 što je bilo, po čovječanstvo dobro sazidjano.

A ovomu nije drugi uzrok, već što je svijet stavio  
 pod time ono : što je djavo prvom čovieku udario o gla-  
 vu u perivoju : da je on Bog, t. j. da je kadar svojom  
 vlastju svašta stvorit, uredit, a nepogodno odstranit i bo-  
 lestno izliečiti, riečju da je Bog premda svaki čas osića,  
 da je samo čovieku pun slabosti, i o svakom trenutku se  
 osviedočava : da je ograničen, u svoji misli, govoru, i čini;  
 ipak djeluje kanda bi neograničen bio u znanosti i moći.  
 Radi čega mu mora sve na krivo izpadati.

Nema sada čovieka na svijetu učena, koji nebi ba-  
 rem jedan put u miesec dana reko, kako su ljudi sried-  
 njeg vjeka bili maloumni kada su mislili : da će crkva  
 svaku blagodat stvorit, i svako zlo od stranit od ljud-  
 stva, onda je naravno u Evropi vladala katolička crkva.  
 E pa gledaj te iste učene ljude, sad kada je „mjesto“  
 katoličke crkve sriednjeg vjeka nastupila, „pravična“  
 „država“ ovi isti ljudi ni o čem drugom neće da čuju, i  
 da znadu, van državne moći i sile, uzbudilo se mah ka-  
 ko zlo, to će po ajima znati odstraniti jedino ova „pra-  
 vična država“ pokazala se mah kakva nužda i nevolja  
 puna su usta : da će pravična država sve što je nepo-  
 voljno odbaviti. Falil triebal čemu što u razredima ži-  
 vota, kako ih je Bog raztavio potrebočam svietskim, to  
 se nimalo nedvoji : da će država pravična nadostačiti,  
 riečju što u sriedniem vieku nije bila kadra učiniti

crkva, kako oni tvrde, to će pravična država, opraviti,  
 što više još i ono što je ona svojom neukostju pokva-  
 rila, ova će i to izpraviti.

Oud iztiče ona ne povoljnost : da se ljudi i neu-  
 daraju po svojoj glavi da bi možda i ova što izmislila,  
 već se oslanjaju svi na tu pravičnu državu, koja se oči-  
 tuje po saboru i ministarstvu, neima dakle velika al ni  
 mala posla, kod jedne osobe, i občine, koji se ne pri-  
 vadja na sabor, sbog čega trieba, da se u njemu zasida  
 i vića neprikidno priko cile godine, svi i veliki i mali  
 poslovi se snašaju u ministarstvo, radi čega je potreb-  
 no da ima samo u ovoj poli monarhie, t. j. ugarskoj  
 osamnajest hiljada činovnika, baš koliko bi dosta bilo  
 stalnog vojništva, da se sigurnost imućna i osebenā  
 kod nas obrani.

Ovaj nagon od ozdola, poradja onaj drugi od oz-  
 gor poput kojeg Sabor scienu : da ni kakva vlast  
 nemože obstojat van njegove, da nikaka mudrost  
 nemože nadići onu njegovu, zato i ono zašto bi  
 valjalo da se postara i družina, Sabor hoće da uređiva,  
 sbog čega mu manjka vriemena na državne i gradjan-  
 ske poslove, da ih povoljno razpravlja pa sigurnost  
 imućnu i osebenu uređiva.

A ministarstvo u pravičnoj državi, sebe smatra za  
 izvor svakog prava i neda da tko drugi uživa prava  
 sam sebe uređivat kod svoje kuće, u svojoj općini, već  
 se mora svašta prije na ognjištu ministarskom proku-  
 vati. Kojim načinom pod liepim imenu parlamentar-  
 nosti, ustavnosti, sloboda se isto tako sve na uže gra-  
 nice suzbia, ko tamo gdje u ime jednog cara ili kralja  
 još i to hoće da urede : kako da se koji razred obuva i  
 odiva.

(Slidi.)

## D O P I S.

Dubrovnik, 14. Studenoga. X. Poznati hrvatski pisac i naš suradnik Danilo Medić, koji je prije 13 godina još kano mladić zbog političkih stvari bio exiliran iz domovine i lani pri rakovačkoj buni kao „mnimi stranac“ iz c. k. država izgnan, dobio od Nj. V. premilostivnog Cara punu amnestiju. Medić je djak petrogradskog sveučilišta, bio je dugo u Parizu i od tuda radio je na razjnatim evropskim listovima: on je vatreni Hrvat, a što se tiče njegovih pjesama, to ostavljamo našim čitaocima dati o njima svoje mnjenje po poznatom im njegovu radu.

Saobstavajući našim čitaocima ovaj radostni glas, dočusmo iz pouzdanog izvora: da je car Napoleon III. odredio Mediću 1000 Napoleona i zlatan čas s briljantima i s lancem za poznati spjev „Napoleonu“ kog smo mi ne davno publikovali u našem listu. Medić se vraća u Zagreb u njedra mile mu hrvatske domovine da joj posveti sve fizične i duševne snage.

Kurd, na Martinje. Do koj dan, pa će biti šest punih nedeljah, kako su u našoj okolini zabranjeni marvinski sajmovi. Tečajem poslednjih sedmica parnulo je mnogo najzdravije marvinče. Rogata marva bolovala je najprije s otečenih noguh. U nožnih ranah, osobito oko papakah i kopitah uvriježavali se debeli crvi, s kojih je neboga stoka mnogo patila. A kad se izpiranjem svježe vode i zalievanjem terpentina u ranah crvi utamanili, navali sad neka pošast otečinah na gubicah i nozdrvah. S toga, budući se Hrvati i Slovenci tuže da je marvinska ta bolest iz Ugarske do njih došla, naš se puk ovuda žaca slavonske stoke došle iz Bosne; te su političke vlasti najstrožiju izdale zabranu tjerati konje il rogatu marvu na sajmove. Tko bi se usudio tu zabranu prekršiti, gubi svoju stoku i 50 fr. globe. Dapače ni seljačkomu puku nije slobodno ići iz selu u selo pješke na oproštenje pod istu kaštigu. U svakom selu ob okrajku jaka čeka straža svakoga onoga, koj bi se kamogod vozeć usudio imati i slamku slame il siena na kolih. Oboje stražari svlače s kolah i sažiju na mjestu, da se neman pošastna neseli iz sela u selo. Tako čovjek bez poštena skupa sjedala mora da se više satih vozi sjedeći na tvrdojdaski.

Osim otih bolestih ovuda se nadimlje i uginje marva s prejdjenosti žitah. Naš se sviet iza žetve pojagmio što silnije za liepim vremenom i tihimi kišemi, poslje kojih je usijano žito bogato ponelo. Budući je u promjeru već o Miholju preko mjere nadjukuulo, to su ga neki već onda, a sredinom i koncem listopada još većma kosili, nanj stada i stoku puštali, da ga ogrizu i kimet mu oduzmu. Kraj toga čuli smo 27. Listopada oko 2. sata popodne grmljavinu, pa ovudnje pučanstvo nesluti dobra dođuće godine, premda bi u ovoj okolini ova godina i dođuću prehraniti mogla.

Bilo je u nas dosta žita, kukuruza, koruna, — a manjkavost vina nadoplatila je povišenost ciene; jer jo u nas viedro vina 9—10 fr. a. vr. Pivnice su dobro vino skupo odbavile, novci se djepovi napunili, — to se pirovi drže ko u dnevih bakanalijah.

Ajd zajdem i ja uzvan kad što od sve tuge da gostove razvidim, al kad ne vidim našeg kola i povračanca! Čašu, dvie na junačko grlo, a za sreću roda svoga, — pa s Bogom!

Spomenuste o našem Baćinu, i razvijste nam njegovu tugu. Velika Vam na tome hvala, a Baćincem slava mala, kad se dadu uspavati. Al šta ćemo? tješite se; jer i ja u ovoj okolini jadikujem sudbinu preminulih Slavjanah, a vrijeme brza i nastaje: tko bi gori taj je doli, a tko doli gor ustaje!

Blažena Ungurija toli je sretna, da si otmene neke dobro mi poznane obitelji traže zaklonište u Slavoniji i kane ostaviti ugarsku svoju postojbinu. One su magjarskoga kalupa, pa mi je za čudo što se tamo preseljavaju: ako je vodi zemlja jeftinoće, mlieka i meda!

Budimo pravedni i uztrpljivi; nedarajmo tudjega, ne-

oblači još nad nami, dielio svakomu po zaslugi!

I najžešći naši neprijatelji uvidjaju pogauti da su naši zahtjevi pravedni, te jim se poderati onakvim kakvi su; jer će dobro čudnost, skromnost, uztrpljivost i pravednost naša, ma i u najsiromašnijoj odori, pobiediti makar kad!

Blaž.

Sombor, 5. Stud. Premda su nam viesti i glasovi politični — uši i suviše napunili, neće mi valjda ovi novina čitaoci zamirit, ako reknem koju o takoj stvari, koja treba da svaki čas svakog čovieka zanima. Istina je da je viera takva stvar, da što god se manje ljudi o njoj razgovaraju i više nabožni dila tvore, to je Bogu milie i ljudem koristnie. Ipak ima u vieri stvari spoljašni o koji se moramo razgovarat, ako duh ljubavi prama viere naše u nami diluje, jerbo ovakim razgovorom se ovaj odaje. Taka je jedna i to veoma znamenita vierska stvar crkva.

To već i ovaki prosti ljudi znadu: da se nalazi takvih koji misle, da će ih drugi za mudre glave smatrati, ako šta bubnu, što se osviđočenju sveg čoviečansva protivi, ima ih da! koji vele: „šta će nam crkva, kad je sva zemlja jedna velika crkva, koja ima za svod cilo nebo, gdi možeš Bogu se klanjat, al netrieba zaboravit: da ovi ljudi kad se povedo razgovor o svirki o pjesmi onda kažu valja zidjat dvoranu, a kad se rieč nastavi o kazo — igri, onda tvrde da trieba osnovat kazalište, i to što svietlie i sjajnie.

Naravno je da ovi ili neće ili baš i neznadu, ništa o nalogi božjoj, koju je izdao u starom zakonu da se prvo snuje Šator drugo crkva, i prva i druga, i treća, oni neznadu da je Isus išo u crkvu i o njoj rekoh: da je to kuća božja, kuća moljbe a još manje, da je prorok naviestio: da će doći vrijeme, kada će se na svakom miestu posvetilište Bogu prikazivati, e dakle ništa nije tako vidno: ko to da ovi ljudi koji tako govore, viero ni u glavi ni u srcu, ne nose, niti u kakom odnošaju ljudskom po ovoj se upravljaju, pak Boga ni ovde ni onde neproslavljaju; već u svačem kako svoju korist, tako i vlastitu slavu traže, dakle od ovakih ljudih, koje smatramo kano metilj čoviečanstva, vieća i saveta niti ištemo niti primamo, već se držimo običaja sveg ljudstva, koje je, bilo pravom, bilo krivom Bogu, vazda u crkvi se klanjalo, jedno je dakle prid svakom čovieku istina: da se u crkvi Bogu služi, i to najplemenitije posvetilištom, koje se jedino u toj prikaziva. Evo uzrok, što su nabožni Somborci, počeli prije godinah i drugu Crkvu zidjat, premda su osviđočeni bili: da je jedna crkva po Somborske rimokatolike nedostatna. Iz medju svih Somboracah, najoduševljinii je bio, naš već sad pokojni sugradjanin, Martin Ballun, koji ni troška ni vremenena ni truda nije žalio, već dan i noć iztraživo načine i puteve da novac izknplja i crkvu zidja.

Neznam hoćel se ova crkva izzidjat koju je pokojnik, silom prinosakah nabožne darežljivosti u željenu visinu podigao, al to znam: da ako bi naša varoš tako nesrična bila: da se nijedna kriepka duša katolička u njoj nebi nalazila, u kojoj bi se uzbudilo oduševljenje, na onu plemenitu misao, jednu crkvu, kuću božju zidjati, i umila to oduševljenje u svoje sukrštjane uliti, pak bi se morala ova sgrada s tolikih plemenitih žrtvah uzdignuta srušiti, još i one rovine bi pokojnog Martina Balluna proslavljale.

Ako se kojom i to riedkom prigodom sad povede razgovor o toj novoj crkvi, svaki čoviek lako odvalja od sebe odgovornost, i svalie na popove.

No nije moja dužnost perom izić na obranu popovah, al to moram zabilžiti: da nije njihova zadaća kamenite Crkve zidjat, već duševne od vierni sastavljat.

Ako bi tko poviestnicu zidjanja crkvah sastavio, tamo bi sigurno svietovne krštjane zabilježene našo, koji su se najviše trudili, da se kuće božje zidjale.

Ako kažem nije viera u naših grudih umrla, ako mi Somborci, nismo tako odpali, od nabožnosti naše katoličke viere, košto smo se odrodili, od našeg rodjenog bunjevačkog jezika, onda je moja tvrda viera: da ovoj crkvi nemanujka druga već jedan muž koji bi znao i htio uzvišenu misao zid-

djanja jedne misao crkve tako srcem svojim ogrlit, košto je to činio pokojni Martin Ballun i ako nadalje ostane nediljotvornost u ovom obziru, to molimo sviet da ne sudi Somborčane kao ohladjene katolike, u kojima je izamrla sviest katoličanstva već neka kamen ukoravanja baca na učene naše sinove, koji kako nas nevede u poslovi narodne obraženosti, tako nas neće da vode ni u poslovi vierski, moje je nepokolebivo osvidochenje; da će mo mi onda naći takog čovieka, kada našli budemo pravog bunjevca medju naših učenih sinovih. Takvi imamo, koji po glasu odaju iz daleka, da su iz obitelji bunjevačke izišli, al ako im čine razmatraš ni škrance ljubavi rodske naći nećeš. On ljubi i magjara i nimca, samo ne ljubi bunjevca. Hoćel im Bog oprostiti grihe neznam već toliko znam : da će bunjevci koji će se skoro i bez njih osvistiti, njihovo ime s priziranjem spominjati.

Jedan pulger.

### R A Z N E V I S T I.

— Sjajno kraljevsko Dvore održalo je svečanost imen-dana kraljevičina u Gödöllövu. Odkud je Priesvietli kralj odputovao 20. Stud. u Beč, a Nj. Veličanstvo kraljica za vrieme u Gödöllövu ostala.

— G. Franjo Deak Vodja desnakah boluje.

— Vuković Sabbas, bivši ministar 1848. godine, i do skora poslanik bački na ugarskoj dieti umroje u Londonu.

— Obzor nam donosi radostnu viest : da je naš plemeniti pjesnik Danilo Medić kao izagnanik dobio podpunu amnestiu, i kao graničar vojne oslobodjen.

— Taliani i na Rim iztežu zakon koji Samostane uništjuje, obećaju redovnikom mirovine, a dobra kane zadržat za dobrotvorne svrhe, Generalatski Samostani ostaju, al neće uživat građanska prava, inostrane pak vierske družine mora će za dvie godine odljučit : šta hoće da čine sa svojim zakladam.

— Erdélski katolici mole biskupa da autonomnu skupštinu sazove, pa da se razprave 1848. začete nastave.

— „Zastava“ piše da je u listu „Correspondence Slave“ pod naslovom „razmatranja jegnoga Poljaka“ ugledao sviet članak, Karla Mikočevskoga u kom junačka, al pobijedjena Poljska pobjediteljku svoju Rusiju zove na veledušje k izmirenju; jer da će to slavenskim plemenom u Turskoj, Slavenom u Pruskoj, Poljskoj i svoj Evropi najprije donieti slobodu. — Da Bog dā!

— Srbska narodna skupština u Kragujevcu izjavila je zahvalnost bivšemu namjestništvu za trud uložen napredku Srbiju do punoljetstva Milanova. — Dakle se to regentstvo popravilo, odkako Aleksander neprimi mu nijednog individua u Livadiji!

— „Bolje da sam sjedio kod kuće, nego što sam ovamo dolazio, nit znam zašto, ni kroz što“ reče u novosadskoj kavani jedan član šestorice Srimacah, poklonivših se kr. komesaru Majtenyiju. — Tako i treba teti, idućoj u jagode!

— Graničarska uprava u Zagrebu predala je usljed molbe zemunske štedionice financdirekciji tamčšnjoj četvrt miliona for. iz krajiških šumah. — To je pravo i Bogu drago! a ne ko što želi peštanski ministar financijah, da mu se već unapried uruče dva miliona tih novacah krajiške sirotinje.

— Protojerej Zemunski J. Vukadinović izdao je po drugiput „Molitvoslov“, srbski sbornik; i može se dobiti po 40 n. u gotovini.

— Troškom hrv. vlade izdala je uprava narodnoga pozorišta u Zagrebu dramu od Halma : „Sin pustinje“, preveo J. Traski i „Šta žena može“ izvornu glumu od Janka Jurkovića. Dobivaju se u zagreb. knjižarah po 50 n.

— Zmaj Jovan Jovanović, izvrstni naš srbski pjesnik izdao bi „Djuliće uveoke“ (50 n.), al se tuži da nema predplatnikah. Ta to je ona teta, koja i nam smeta!

— Dakle je po „Srbskom Narodu“ odzvonilo federaci-

lacky, te federaciji : vječnu pamet! kliče rečeni list. A mi po njem upriek sudeć rekli bi : čudo divno što prvi Čeh nije u tom grobar i junačkoga naroda svoga!

— U hrvatsko-ugarskoj nagodbi trebat će od 70. paragrafah polovicu izpraviti. Najpače one, koji se, i po našem davnom uvjerenju, tiču novca i bana. Nedao Bog, da nam prvi hrvatski financier Ante Jakić duhom smalakše, dok se stvar svomu kraju nepribliži!

— Poljaci po „Čzasu“ i opet kao da će povjerovati bečkim obećanjem. Bože moj! kad će se jednoč osvietiti i starim duhom Sobjeskoga i Košćinskoga zadahnuti poljačke grudi!

— Moravski Švabe hoće da poniemče česku Moravsku, a pruski Burkoši poznajnske Slavene. Pozor! ugarski Slaveni, i vam prieti ovoj slična neman!

— Odstupom demokratičke stranke u Harisbury od glasovanja osigurana je pobjeda za Granta, predsjednika sjevero-američke republike.

— Danilo Iranji pita 4. Stud. ministra Treforta za zakonsku osnovu o vjerskoj slobodi i ravnopravnosti, te o građanskoj, ženitbi. — A zašto nepita o slobodi i ravnopravnosti ugarskih narodnostih i jezikanah?

— Katkov, glasoviti Rus nije poludio, on je kao i naš Miletić, komu je teta „Stara Pressa“ već i osmrtnicu savila, hvala Begu zdrav „kao riba u vodi!“

— Silne kiše u našoj Istri, Italiji, Englezkoj i Škotskoj počinile su neizrečena kvara, osobito 22 i 23. pr. m. Listop. Brodarstvo je na potocih i kanalih obustavljeno, usjevi i domovi porušeni i odnešeni; najpače u „Novokrozinu“ u Istri.

— Iza razstanka triuh carevah u Berlinu gatale su novine da će doskora Tijeru, predsjedniku francezke republike, poč u goste prestolenaslednik ruski i pruski, a sad bi po „Wandereru“ buduća mjeseca siečnja imao ruskomu caru u posjete ić knez srbski i grčki.

— Crnogorski knez Nikola podielio je Eduardu Riferu, uredniku pražke „Corresp. Slave“ Danilov red II. stupnja.

— U Beču živi danas 901,280 dušah; dakle za 90,788 dušah više nego g. 1869. Pa da nije iz a Londona i Pariza Beč treći grad na svietu?

— G. A. Pantelić preveo je knjigu „Tajne Seraja i turskog harema“. Stoji 60 n. za gotov novac.

— Do nove godine po starom koledaru teče rok predplate na „Učitelja“, list učiteljski. Stoji na g. 2 for. a. vr. Novac se šalje „Uredništvu Učitelja“ u Zemun.

— Jugoslavenska akademija u Zagrebu imala je koncem g. 1871. u zemaljskoj blagajnici svoje glavnice 292,583 fr. Troška pako 14,277 fr. 45 n. Dakle za 3352 fr. 14 nov. više nego g. 1870. Hvala Božjoj providnosti! A slava veleučenim akademikom!

— Porotui sud zadarski proglasio je nevinim Antu Ivelija, koi je u „Nar. Listu“ bio nakazio činovništvo. Dao Bog pa i mi u svom jeziku čuli porotne sudce, kao braća naša Dalmatinci!

— Česke obitelji sele se u rusku Volhyniu. Imadu tamod g. 1865. 6747 dušah; posjeduju 33. sela, sačinjavajuća četir občine. — Neka! neka! ima nas već i po Americi, a bit će i po svem vilajetu!

— Vele da je budimskoj koleri uzrok vodovodska smrdljiva voda.

— Gdjču Mallingerovu, zatajivšu Hrvatsku si domovinu, provikanu Švabicu, izfučkali su Rusi na pozorištu u Petrogradu. Tako treba tici, koja se svom gnjezdu odvrgla!

— Po „Köln. Ztgu“ već se puno Niemacah uselilo u Elsas i Lotringije. — Samo Niemca pusti na prag, izjurić će te i iz sobe!

— Po „Vidovdanu“ pri požaru Biograda donesoše gasioci samo tri sikire. — Liepe zašтите za glavnu varoš Srbije!

— „Narodni List“ zadarski redaktio izdao je...



— U Trstu i Kopru, polag „Naše Sloge“ kozice sviet umaraju; u samu Trstu da je umrlo, od bolestnih 4237, 795 osobah. Tako isto jur od lanjske zime medju evcami vladaju boginje.

— Svi puci žele što više štedionicalah, samo Sriecei upravljaju na vladu prosvjed. Da možemo dobacili bi je u Hotentote, da nekvare napredne krvi.

— U Varaždinu se podigla sjajna sgrada za kasino i kazalište. Liepo je da ovaj nekoč magjarski grad uporedo ide s Karlovcem i Siskom!

— Od 130 učiteljah u Zagrebu, kojim je promicati duševni napredak u mladeži, radi ih 20. na knjizi, a redodje ih samo šaćica onomad na svečanu sjednicu jugoslav. akademije znanosti i umjetnosti. A šta da reknemo mi ladanjei?!

— Tijer se rodio u travnju g. 1797. te Francezi hoće s Gambettom da biraja podpredsjednika republike za slučaj, ako bi starac Tijer naglo umro. — Francezko je svećenstvo bilo proti republici, nu kardinal Bonnechose sklonu rimsku kuriju, da ga za nju nagovara; jer je republika i g. 1849. branila stolicu sv. Petra.

— Srbska skupština, videć metež u Rumunjskoj, zabrani Židovom stanovati i trgovati po Srbiji, osim jedino u Biogradu. Nu u vojsku su i oni uračunani. Bravo! Al ugarski Židovi drugčije note udaraju!

— Poljaci se bude. U svojoj adresi jezgrovitim jezikom očituju: da ne primaju onu politiku, koja narodnosti u mrtvilo zakopava, Austrijski puci se smatraju svi za jednake patriote, i vieruju: da se stup državna žića neće naći, u pritisku autonomie, već u poštivanju i podielenju prava za narodnosti.

— Na obalam sjevernog mora, podigla se strašna oluja, i silne valove morske izbaci'a, vode se već povratile u more, al su za sobom neizbrojene štete ostavile u okolišu Lübecka.

— Dakle ljudstvo baš nemože da dospie do prave slobode! Baselski Biskup u Švajcu, ustegao je vlast pastirovanja jednom plovau. Pak nije dosta što se uzburjani vierni protive biskupu, već male i velike Svietovne oblasti zasjede ju stolicu sudiah, vrhu čina biskupskog. A kud je propala vaša losinka „slobodna crkva u slobodnoj državi? zakujte usta crkvi, malo dana pak će vam okove metnit na ruke i noge.

— Europa je već navikla na financ ministare, koji više troše no štobi valjalo, pak svake godine državne zajmове sklupaju. Najposli država neće imat drugog posla u Evropi, već samo se o tom brinit: kako da izkupi kamatu, što je novčarom trieba plaćat, riečom košto su u obrtu radinji, koji se znoje da osvjetlaju obraz tvorinaru, tako se opavljaju države da državljani postanu radinji bogati novčara. Novine proslavljaju sad jednog ministara financialnog, u Indii, koji nije zajmове sklupo, već jednu barbarsku državu uredio, pošteno mu je ime Sir Mahdaro Roa, ingiezi ga traže da ga u njihovoj Indii za ministara naprave, ni nama nebi škodilo, da se još jedan nadje, i nas od kuge zajmova izbavi.

— Magj. „Reforma“ već na toliko idje u svojem fanatizmu, da je rada: da se u gornjoj ugarskoj gdje stanuju slovaci, u sjemeništam i u gymnasiumima upriči nastojanje obrazovanja u slovačkom jeziku, koji to čine to su izdajice ugarskog državnictva, zato da na njoj stoji, odviala bi ondašnje Biskupe, premda je sadanje, ministarstvo ove tamo imenovalo; dakle već i odud bi mogla Reforma uvidit: da je ono sve zakonito što se tamo čini, al zavidnost je sliepa.

## G A Z D A L U K.

**Kupus spremi na zimu.** Ovo navadno znadu i naši Slaveni gdje bolje gdje gore, al neće im udit, ako će se upoz-

nat s načinom što ga uporablj u Erdelju, gdje riedko rižu kupus već cile ostavljaju glave.

A ovo je po nas nješto znamenito, jerbo milujemo sarmu.

U Erdelju u kupusni ardiv udare slavinu, kupus posiku i onda ga priko nedilje dana suše, zatim glavice ko i kod nas očiste, i u svakom korenu izdube jamu, pa u tu dva tri zrna soli ture, a veće glavice kod korena u nakrst zarižu. Ovako opravljene glavice ostanu do drugog dana da ih sol prodje skroz.

Na dno ardiva metne se kopar aniš i dva tri struka očistjena rena, zatim unecu se glavice, s korenom od ozgor tiso jedno uz drugu, a praznina se izpuni s manjima dostignuv ovako polutinu ardiva, onda valja opet ponovit mirodui što smo na dno metnuli, i nadometnit, dva klipa kokuruza, dva tri tunje i njekoliko grančica višnjovi, za ovim trieba redjat kupus, dok je volja, pa ozgor opet mirodui, koja je na dno došla. Ovim načinom napunjen ardiv, valja čistom hladnom nalit vodom, i dobro zaklopit, pa dok god mu čorba ne postane kako valja da bude kupusna, svaki dan trieba, na onoj slavini dva tri šavolja vode izpuštat, i ozgor natrag ulit. Ako je ovako kupus sazrio, onda možemo prvo lištje s glavice uporabit za sarmu, a drugo po volji na sitno izrizat.

## TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik. Pešta 23. Stud. Vuna. Sriednjofna čojna, prodavala, se po 118—138 fr. — Svinji sjabane 26½—27½ n. ugarski srbski 27—28½ n. niže vrsti za izvoz 23—28½ n. — Mast. Varoška 31½—32 fr. bez suda, a 33—33½ fr. sa sudom amerik. 31—31½ fr. — Slanina. Sjabane 30 fr. varoš. 32½—33½ fr. dimlj. 34½—35 fr. — Loj 30—30½ fr. — Šljive bosan. u sudu 11¾—12 fr. srbs. u sudu 11 fr. u žaku 10½—10¾ fr. — Pekmez, 11 fr. 50 n. — Varivo. Kaša 6—6 fr. 20 n. car. maž. — Grašak 6—8 fr. Sočivo 4—6 fr. Grah bio 3 fr. 80 n. —4 fr. 25 n. Mak 8 fr. Modrihast 11 fr. Konapl. sime 60 fn. 2 fr. 85 n. —3 fr. 10 n. — Rakia komovica 22 fr. — Votka 14 fr. 50 n. — Dičelj. sime talianska lucerna 35—36 fr. Francuska 40—42 fr. crvena 27 fr. — Med. Žut cidjen 20—20½ fr. bio 21½ fr. se satima 19 fr. — Repca 11 fr. 25 n. —11 fr. 75 n. 150 fn. pogače 3 fr. 20—25 n. — Orasi 13½ n. — Paprika. Sriednja 27½ fr. — Šišarice 10½—12½ fr. druge 12 fr. treće 7—8 fr. — Kože prisne ni-mačke krav. 82 fn. mž. 16—17 fn. 86 fr. magjars. 29—30 fr. par volovs. 74 fr. mž. amer. suhe krav. 84 fr. mž.

CINA RANE. Pešta, 23. Studena. Čisto žito Banatsko, 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 5—10 n. Tisansko 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 n. Pešt-budim. 81 fn. 6 fr. 35—40 n. 87 fn. 7 fr. 5—10 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—45 n. 87 fn. 7 fr. 15—20 nov. Bačkog nema. — Raž 78—80 fn. 3 fr. 75—85 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 25—40 nov. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 50—60 nov. — Proja 82 fn. 3 fr. 15—35 nov. car. maž.

Novac. Cars. dukat 5 fr. 12—18 n. Austr. Ugars. 8—8 fr. 67—69 n. Srebro na stotinu 7 fr. 25—75 nov.

## Visina vode dunavske.

Pešta 23-og Studen.: 8' 3" nad 0. opada.  
Požun 23-og Studen.: 4' 2" nad 0. „  
Vrieme dobro.

## Poruko uredništva

G. A. Kuzmiak. Označite nam mjesto i poštu. — G. Milanku. Veselo kume dok god pjevamo, donle ljudi znadu da živimo. — Gara: G. J. Kod nas je. — Poreč: Pr. G. I. D. Pokušat će mo 2 biljega metnut, da se vidi dali će biti poštarci zadovoljni.